

Localization of Opening and Closing Ceremonies in Sports Events: From Historical Traditions to Modern Perspectives in Iran

Javad Karimi¹, Sajjad Pashaie*², Hamed Golmohammadi³

1. Department of Physical Education, Lorestan University, Khorramabad, Lorestan, Iran
(Karimi3488@gmail.com / <https://orcid.org/0000-0001-9809-2502>)
2. Department of Sports Management, University of Tabriz, Tabriz, Iran
(sajjad.pashaie@yahoo.com / <https://orcid.org/0000-0002-3933-146X>)
3. Department of Physical Education and Sport, Institute of Health Science, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye
(golmohammadi.hamed@yahoo.com / <https://orcid.org/0000-0001-5812-3255>)

Received: 2024/01/15

Received in Revised Format: 2024/01/31

Accepted: 2024/02/03

Published: 2024/03/20

Abstract

The historical and cultural identity of Iran is considered one of the richest cultural resources in the world. This profound identity has always been intertwined with sports and artistic events, providing opportunities to showcase and strengthen national identity through opening and closing ceremonies, particularly in sports events. This study aims to examine the role of localization in opening and closing ceremonies of sports events in Iran. The focus of this research is on elucidating how historical, cultural, and artistic elements of Iran can be utilized in these ceremonies to enhance national identity and display the country's cultural diversity. The present study was conducted using a qualitative approach and phenomenological method. Data were collected through semi-structured interviews with 15 experts in the fields of culture, sports, and national identity. Purposeful sampling was employed, considering the experience and expertise of participants in organizing sports and cultural events. Data analysis was conducted using thematic analysis. The findings indicate that the localization of these ceremonies, through emphasizing national symbols, showcasing the diversity of ethnicities and cultures, and recreating historical narratives, contributes to strengthening social cohesion and national identity. Additionally, the use of sustainable resources and active community participation plays a significant role in preserving cultural heritage and enhancing social solidarity. The localization of sports ceremonies can serve as an effective tool for showcasing Iran's history and culture on a global scale. This research provides practical strategies for designing opening and closing ceremonies, thereby contributing to the enhancement of national identity and fostering a sense of unity among various ethnic groups.

Keywords: Localization of Sports Ceremonies, National Identity of Iran, Cultural Diversity, Historical Diversity, Opening and Closing Ceremonies

Cite as: Karimi, J., Pashaie, S., Golmohammadi, H. Localization of Opening and Closing Ceremonies in Sports Events: From Historical Traditions to Modern Perspectives in Iran. *Iranian History of Culture*. 2024; 1(1): 212-230.

Owner and Publisher: University of Tabriz

Journal ISSN (online): 3060-8066

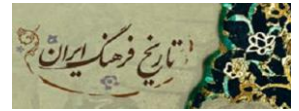
Access Type: Open Access

DOI: 10.22034/IHC.2025.65470.1031

Copyright ©The authors

Publisher: University of Tabriz

بومی سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی: از سنت‌های تاریخی تا چشم‌اندازهای نوین در ایران

جواد کریمی^۱، سجاد پاشائی*^۲، حامد گل محمدی^۳

۱- گروه تربیت بدنی، دانشگاه لرستان، خرم آباد، لرستان، ایران

(Karimi3488@gmail.com / <https://orcid.org/0000-0001-9809-2502>)

۲- گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

(/ <https://orcid.org/0000-0002-3933-146Xsajjad.pashaie@yahoo.com>)

۳- گروه تربیت بدنی، دانشگاه جمهوری سراسری سیواس، سیواس، ترکیه

(golmohammadi.hamed@yahoo.com / <https://orcid.org/0000-0001-5812-3255>)

دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۵ بازنگری: ۱۴۰۲/۱۱/۱۱ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۱۴ انتشار: ۱۴۰۳/۰۱/۰۱

چکیده

هویت تاریخی و فرهنگی ایران یکی از غنی‌ترین منابع فرهنگی در جهان به شمار می‌رود. این هویت عمیق، همواره با رویدادهای ورزشی و هنری گره خورده و از طریق مراسم افتتاحیه و اختتامیه، به‌ویژه در رویدادهای ورزشی، فرصت نمایش و تقویت هویت ملی را فراهم می‌آورد. این پژوهش با هدف بررسی نقش بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی ایران انجام شده است. تمرکز این تحقیق بر تبیین نحوه استفاده از عناصر تاریخی، فرهنگی، و هنری ایران در این مراسم‌ها برای تقویت هویت ملی و نمایش تنوع فرهنگی کشور است. مطالعه حاضر با رویکرد کیفی و روش پدیدارشناسی انجام شده است. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۱۵ متخصص حوزه‌های فرهنگ، ورزش و هویت ملی گردآوری شده است. نمونه‌گیری به‌صورت هدفمند و با توجه به تجربه و تخصص شرکت‌کنندگان در زمینه برگزاری رویدادهای ورزشی و فرهنگی صورت گرفته است. تحلیل داده‌ها با روش تحلیل مضمون انجام شد. یافته‌ها نشان می‌دهند که بومی‌سازی این مراسم‌ها از طریق تأکید بر نمادهای ملی، نمایش تنوع اقوام و فرهنگ‌ها، و بازآفرینی داستان‌های تاریخی، به تقویت انسجام اجتماعی و هویت ملی کمک می‌کند. همچنین، استفاده از منابع پایدار و مشارکت فعال جامعه، نقش مهمی در حفاظت از میراث فرهنگی و تقویت همبستگی اجتماعی ایفا می‌کند. بومی‌سازی مراسم ورزشی می‌تواند به‌عنوان ابزاری مؤثر برای نمایش تاریخ و فرهنگ ایران در سطح جهانی عمل کند. این پژوهش با ارائه راهکارهایی عملی برای طراحی مراسم افتتاحیه و اختتامیه، به تقویت هویت ملی و ایجاد حس همبستگی میان اقوام مختلف کمک می‌کند.

کلیدواژه‌ها: بومی‌سازی مراسم ورزشی، هویت ملی ایران، تنوع فرهنگی، تنوع تاریخی، مراسم افتتاحیه و

اختتامیه.

نحوه ارجاع: بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی: از سنت‌های تاریخی تا چشم‌اندازهای نوین در ایران. تاریخ فرهنگ ایران. ۱۴۰۳:

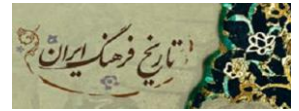
(۱) ۲۳۰-۲۱۲.

صاحب امتیاز و ناشر: دانشگاه تبریز

شاپای الکترونیکی: ۸۰۶۶-۳۰۶۰

نوع دسترسی: آزاد

DOI: 10.22034/IHC.2025.65470.1031

هویت تاریخی ایرانیان به عنوان یکی از غنی‌ترین و پیچیده‌ترین هویت‌های فرهنگی در جهان شناخته می‌شود (موتاب و همکاران، ۱۴۰۰). این هویت نه تنها از ریشه‌های عمیق تاریخی و فرهنگی ناشی می‌شود، بلکه در طول قرن‌ها تحت تأثیر تحولات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی قرار گرفته است (دیلمقانی، قاسمی ترکی، ۱۳۹۶). امروزه، ورزش و رویدادهای ورزشی به‌طور عمیق با هنر و انواع مختلف خلاقیت در فرهنگ عمومی ارتباط دارند. این ارتباط شامل رویدادهای ورزشی خاصی است که دستاوردهای ورزشکاران را به نمایش می‌گذارند و همچنین بسیاری از رویدادهای مهم تاریخ بشریت را در بر می‌گیرد (زاخارووا، ۲۰۲۴). یکی از جنبه‌های کلیدی این هویت، بومی‌سازی مراسم و سنت‌ها در رویدادهای مختلف، به‌ویژه در حوزه ورزشی، است (مگوایر^۱، ۱۹۹۹). مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی به‌عنوان نمادهایی از وحدت و تنوع فرهنگی (تاملینسون و یانگ^۲، ۲۰۰۶)، می‌توانند به تقویت احساس همبستگی ملی و معرفی فرهنگ غنی ایرانی کمک کنند (نایتس^۳، ۲۰۱۶؛ عظیمی و همکاران، ۱۴۰۲).

برگزاری رویدادها و همایش‌های ورزشی در سطوح بالا دستاوردهای فراوانی برای جامعه میزبان به همراه دارد (پاشائی و همکاران، ۱۳۹۸). به همین دلیل، مراسم‌های ورزشی بین‌المللی باید به عنوان یکی از اجزای کلیدی هر مسابقه ورزشی در نظر گرفته شوند، زیرا این مراسم‌ها حاوی عامل ارتباطی مهمی هستند که به جذب و درک متقابل مخاطبان میلیونی کمک می‌کند (زاخارووا، ۲۰۲۴). مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی، به‌ویژه در سطح بین‌المللی، فرصتی بی‌نظیر برای نمایش فرهنگ، تاریخ و هویت ملی کشورها فراهم می‌آورند (لی^۴، ۲۰۱۹؛ پاشائی و همکاران، ۱۳۹۸). این رویدادها به‌عنوان ویتترینی جهانی، امکان معرفی ارزش‌ها و سنت‌های یک ملت را به میلیون‌ها بیننده در سراسر جهان می‌دهند (منگ و همکاران، ۲۰۲۴؛ لی، ۲۰۲۲). در این راستا، ایران با تاریخ و فرهنگ غنی خود می‌تواند از این فرصت‌ها بهره‌برداری کرده و هویت ملی و تنوع فرهنگی خود را تقویت کند.

در روز افتتاحیه بازی‌های آسیایی ۱۹۹۸ در بانکوک، تیم ملی ایران با اجرای مراسمی که به وضوح از نمادهای تاریخی و فرهنگی کشور الهام گرفته بود، تحسین بین‌المللی را برانگیخت. پرچم ایران در دستان ورزشکاران، در کنار موسیقی سنتی ایرانی، نمادی از اصالت و تنوع فرهنگی کشور بود که در دل میلیون‌ها بیننده جای گرفت. این رویداد، نمونه‌ای الهام‌بخش از استفاده موفقیت‌آمیز از میراث فرهنگی در یک بستر ورزشی جهانی است و نشان می‌دهد چگونه بومی‌سازی مراسم می‌تواند به ارتقای هویت ملی و تقویت انسجام اجتماعی کمک کند.

بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی به معنای استفاده از عناصر فرهنگی، تاریخی و هنری ملی در طراحی و اجرای این مراسم است (تاملینسون^۵، ۱۹۹۶). این اقدام نه تنها به کشور میزبان این فرصت را می‌دهند که تاریخ، وضعیت کنونی و چشم‌انداز آینده خود را به‌طور جامع به نمایش بگذارد (زاخارووا، ۲۰۲۴)، بلکه می‌تواند به‌عنوان نمادی از وحدت و تنوع فرهنگی در سطح بین‌المللی مطرح شود (نایتس^۶، ۲۰۱۶). در کشوری مانند ایران که دارای اقوام و فرهنگ‌های

¹ Maguire

² Tomlinson & Young

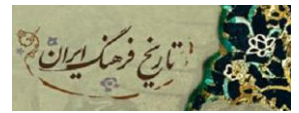
³ Knights

⁴ Li

⁵ Tomlinson

⁶ Knights

مقاله پژوهشی

متنوع است، نمایش این تنوع در مراسم ورزشی می‌تواند به تقویت همبستگی ملی و افزایش شناخت جهانی از فرهنگ ایرانی منجر شود.

تحقیقات متعددی به بررسی نقش نمادهای فرهنگی در رویدادهای ورزشی پرداخته‌اند (منگ و همکاران، ۲۰۲۴؛ سیوماگ و پاپ، ۲۰۲۴؛ نیکبخش و همکاران، ۱۴۰۲؛ صادقی‌نژاد و همکاران، ۱۴۰۰؛ پاپ^۷، ۲۰۱۳؛ مک کارتنی و اوستی^۸، ۲۰۰۷؛ تاملینسون و یانگ، ۲۰۰۶). به‌عنوان نمونه، طوسی و السادات (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان “مسکات نماد فرهنگی در رویدادهای ورزشی: مطالعه شخصیت‌سازی یوز ایرانی” به اهمیت به‌کارگیری نمادهای ملی در این رویدادها اشاره کرده‌اند. این تحقیق نشان می‌دهد که انتخاب یوزپلنگ ایرانی به‌عنوان مسکات تیم ملی فوتبال، فرصتی برای نمایش جنبه‌های ملی و فرهنگی ایران فراهم کرده است.

از منظر بین‌المللی، منگ و همکاران (۲۰۲۴) تأکید می‌کنند که برگزاری مراسم افتتاحیه و اختتامیه، به انتقال میراث زنده و سنت‌های فرهنگی کشورهای میزبان به مخاطبان جهانی کمک می‌کند. همچنین، تامپسون (۲۰۰۶) به بررسی چگونگی استفاده از این مراسم‌ها در المپیک برای تقویت هویت ملی پرداخته است و نتایج نشان می‌دهند که این رویدادها می‌توانند به ابزاری مؤثر برای نمایش قدرت نرم کشورها تبدیل شوند.

علاوه بر این، شواهد نشان می‌دهند که برگزاری رویدادهای ورزشی تأثیر قابل توجه‌تری بر فرهنگ غنی کشور دارد (کریمی و همکاران، ۱۴۰۱؛ پاشائی و همکاران، ۱۳۹۸). یافته‌ها حاکی از آن است که ورزش ظرفیت بالایی برای تحقق ارزش‌های استراتژیک اسلامی در سلسله مراتب ارزش‌ها دارد؛ از ارزش‌های دنیوی (اقتصاد و معیشت، سلامت و امنیت) تا ارزش‌های فردی (تعلیم و تربیت اسلامی)، اجتماعی (حفظ نظام اسلامی، عزت اسلام و مسلمین، عدالت، اصلاح، احسان، توسعه) و ارتباط با خدا (ایمان) (گلچین و همکاران، ۱۴۰۰).

یکی از مهم‌ترین اجزای مراسم‌های بزرگ مانند مسابقات و جشنواره‌های ورزشی، برگزاری مراسم افتتاحیه و اختتامیه است. این لحظات می‌توانند به یادماندنی‌ترین بخش‌های یک رویداد باشند. این مراسم‌ها که جزء جدایی‌ناپذیر هر رویداد ورزشی به شمار می‌آیند، اهداف چندگانه‌ای را دنبال می‌کنند، از جمله آموزش، غنی‌سازی فرهنگی، ارتقای ارتباطات و تقویت میهن‌پرستی و روحیه در میان شرکت‌کنندگان و تماشاگران (زاخارووا، ۲۰۲۴). با ترویج تنوع فرهنگی و نمایندگی اقوام مختلف، این مراسم‌ها به ایجاد همبستگی اجتماعی و فرهنگی میان مردم کمک می‌کنند (لی، ۲۰۱۹). همچنین، بومی‌سازی این مراسم‌ها می‌تواند به بهبود تصویر بین‌المللی ایران و پاسخ به چالش‌های ناشی از جهانی‌سازی منجر شود.

با این حال، استفاده از ظرفیت‌های بومی در طراحی و اجرای این مراسم‌ها هنوز به صورت جامع و نظام‌مند مورد بررسی قرار نگرفته است. مطالعات پیشین بیشتر بر جنبه‌های نمادین این مراسم‌ها متمرکز بوده‌اند و کمتر به تأثیر آن‌ها بر تقویت هویت ملی و نمایش تنوع فرهنگی پرداخته‌اند. این پژوهش با هدف پر کردن این خلأ علمی، به بررسی چگونگی بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی ایران و تأثیر آن بر تقویت هویت ملی و انسجام اجتماعی می‌پردازد. تمرکز این تحقیق بر استفاده از عناصر فرهنگی، تاریخی و هنری در این مراسم‌ها است تا نشان دهد چگونه این رویدادها می‌توانند به عنوان ویتروینی برای نمایش غنای فرهنگی ایران عمل کنند. نتایج این تحقیق می‌تواند راهکارهای عملی برای طراحی مراسم ورزشی بومی ارائه داده و به غنی‌سازی ادبیات علمی در این حوزه کمک کند.

⁷ Pop

⁸ Mccartney & Osti

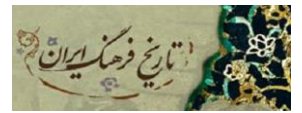

روش‌شناسی

این تحقیق با رویکرد کیفی و با استفاده از روش پدیدارشناسی به بررسی بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی به عنوان نماد وحدت و تنوع فرهنگی و تاریخی پرداخته است. تحقیق حاضر به دنبال درک عمیق از دیدگاه‌ها و تجربیات متخصصان و دست‌اندرکاران در خصوص نقش رویدادهای ورزشی در تقویت هویت ملی، اسلامی و تنوع فرهنگی در کشور است. در این راستا، داده‌های تحقیق از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته جمع‌آوری شد که هر مصاحبه به مدت ۳۰ تا ۴۵ دقیقه به صورت حضوری و آنلاین از طریق اپلیکیشن‌های ارتباطی انجام شده است.

مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته این امکان را فراهم کرد که به طور دقیق و عمیق به نظرات و دیدگاه‌های مشارکت‌کنندگان پرداخته شود، در حالی که در عین حال فضای انعطاف‌پذیری برای واکاوی موضوعات مختلف و ظهور موضوعات جدید فراهم بود. جامعه آماری تحقیق شامل افراد متخصص در حوزه‌های فرهنگ، ورزش و هویت ملی بود. نمونه‌گیری به صورت هدفمند صورت گرفت تا افرادی با تجربه و دانش خاص در زمینه موضوع تحقیق انتخاب شوند. مشارکت‌کنندگان شامل ۱۵ نفر و با تخصص‌هایی نظیر اساتید دانشگاه در رشته‌های مرتبط با فرهنگ، علوم اجتماعی و ورزش، مربیان ورزشی خبره و برگزارکنندگان مراسم ورزشی بودند. این انتخاب نمونه به طور خاص بر روی افرادی صورت گرفت که تجربه مستقیم و معتبر در برگزاری رویدادهای ورزشی یا تحقیقات فرهنگی مرتبط با هویت ملی و اسلامی داشتند. سطح تحصیلات مشارکت‌کنندگان، کارشناسی ارشد و دکتری بود و تنوع جغرافیایی نیز در انتخاب نمونه‌ها لحاظ شد تا بتوان به تحلیل گسترده‌تری از مفاهیم و دیدگاه‌های مختلف در سراسر کشور دست یافت. مصاحبه‌ها حول محور موضوعاتی همچون نقش داستان‌های تاریخی در تقویت هویت ملی، تأثیر نمادهای اسلامی در افزایش انسجام اجتماعی طراحی شدند. این موضوعات به‌ویژه از آن جهت انتخاب شدند که مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی می‌توانند به‌عنوان یک پلتفرم فرهنگی مهم، نمادهای ملی و اسلامی را بازتاب دهند و بستری برای تعامل فرهنگی و اجتماعی فراهم کنند.

در این تحقیق، تأکید ویژه‌ای بر ارتباط بین هویت ملی و هویت اسلامی ایران و نحوه بازآفرینی این هویت‌ها از طریق رویدادهای ورزشی وجود دارد. برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمون استفاده شد که به‌عنوان یکی از روش‌های اصلی تحلیل داده‌های کیفی شناخته می‌شود. در این روش، پس از ضبط و پیاده‌سازی مصاحبه‌ها، تمامی داده‌ها با دقت بازخوانی شدند و کدگذاری اولیه انجام گرفت. سپس مضامین اصلی از میان داده‌ها استخراج شده و در قالب مقوله‌های مرتبط با هویت ملی و اسلامی دسته‌بندی شدند. این فرآیند به محقق این امکان را داد که به طور عمیق‌تری به شناسایی الگوها و روابط درون‌متنی داده‌ها بپردازد و به نتایج نهایی تحقیق دست یابد. به‌منظور افزایش اعتبار داده‌ها، از تکنیک بررسی توسط مشارکت‌کنندگان استفاده شد که به مشارکت‌کنندگان این فرصت را می‌دهد که صحت نتایج استخراج‌شده از داده‌ها را بررسی کنند و هر گونه اصلاحات یا تغییرات لازم را پیشنهاد دهند. همچنین، نظرات چند متخصص مستقل در تحلیل نتایج اعمال شد تا دقت و صحت تحلیل‌ها تضمین گردد. این اقدامات در راستای ارتقاء اعتبار و اطمینان از صحت نتایج تحقیق انجام شد. ملاحظات اخلاقی نیز در تمامی مراحل تحقیق رعایت شد. پیش از شروع هر مصاحبه، رضایت‌نامه کتبی از تمامی مشارکت‌کنندگان اخذ شد و به آن‌ها اطمینان داده شد که اطلاعاتشان محرمانه باقی خواهد ماند. علاوه بر این، از مشارکت‌کنندگان خواسته شد تا در صورت تمایل به پیگیری نتایج تحقیق، اطلاعات تماس خود را ارائه دهند.

در نهایت در این مطالعه، برای ارزیابی کیفیت و دقت کدگذاری‌های انجام‌شده توسط کدگذاران، پایایی توافق درون‌موضوعی مورد بررسی قرار گرفت. این شاخص نشان‌دهنده میزان هماهنگی و تطابق کدگذاری‌های دو کدگذار مستقل است. از مجموع ۲۷ کد استخراج‌شده از سه مصاحبه، ۱۱ کد به‌طور مشابه توسط هر دو کدگذار کدگذاری شدند. بر اساس این داده‌ها، پایایی توافق درون‌موضوعی معادل ۸۱ درصد محاسبه شد. این میزان پایایی نشان‌دهنده توافق بالای بین کدگذاران است و اعتبار مناسب فرآیند کدگذاری را تأیید می‌کند. به‌طور کلی، این نتیجه نشان می‌دهد که روش تحلیل داده‌ها از دقت کافی برخوردار بوده و قابلیت اعتماد نتایج تحقیق را تضمین می‌کند. سطح بالای توافق، موجب تقویت صحت و انسجام تحلیل‌ها شده و مبنای قابل اعتمادی برای استنتاج نتایج تحقیق فراهم می‌آورد.

یافته‌ها

ابتدا اطلاعات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در پژوهش در جدول ۱ نمایش داده شده است. این اطلاعات شامل ویژگی‌های اصلی نظیر سابقه کاری، جنسیت، سن و تحصیلات افراد مشارکت‌کننده در تحقیق می‌باشد که به‌طور کلی نشان‌دهنده تنوع بالای افراد در این تحقیق است.

جدول ۱. اطلاعات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در پژوهش

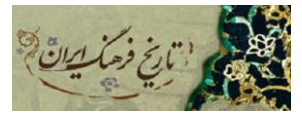
ردیف	تحصیلات	سن (سال)	جنسیت	سابقه (سال)
۱	کارشناسی ارشد	۴۲	مرد	۱۴
۲	دکتری تخصصی	۳۸	مرد	۱۰
۳	دکتری تخصصی	۴۱	مرد	۱۱
۴	دکتری تخصصی	۳۹	مرد	۱۳
۵	کارشناسی ارشد	۴۳	مرد	۱۹
۶	دکتری تخصصی	۴۰	مرد	۱۶
۷	کارشناسی ارشد	۴۱	مرد	۱۷
۸	دکتری تخصصی	۳۸	زن	۱۲
۹	دکتری تخصصی	۳۷	زن	۱۴
۱۰	کارشناسی ارشد	۴۵	مرد	۲۱
۱۱	دکتری تخصصی	۳۳	مرد	۹
۱۲	دکتری تخصصی	۴۲	مرد	۱۹
۱۳	دکتری تخصصی	۴۶	زن	۲۲
۱۴	کارشناسی ارشد	۴۸	زن	۲۴
۱۵	دکتری تخصصی	۳۶	زن	۱۳

بر اساس داده‌های ارائه‌شده، شرکت‌کنندگان در این تحقیق با تحصیلات عالی، شامل کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی، با سابقه کاری مختلف در حوزه‌های مرتبط با ورزش، در این پژوهش مشارکت داشته‌اند. جدول ۲ شامل کدبندی مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته است که بر اساس مضامین اصلی و مفاهیم استخراج‌شده از داده‌ها تنظیم شده است. این جدول، کدهای اولیه را در قالب مقوله‌هایی مانند وحدت ملی در مراسم ورزشی، انسجام اجتماعی از طریق فرهنگ مشترک، تنوع فرهنگی در مراسم، الهام از تاریخ ایرانی، تقویت ارزش‌های اخلاقی، مشارکت جامعه، و پایداری و حفاظت از میراث دسته‌بندی کرده است. هر مقوله به مفاهیم مشخصی تفکیک شده و هر مفهوم از طریق مضامین اولیه‌ای مانند "اجرای سرود ملی"، "نمایش همزیستی اقوام"، "بازآفرینی داستان‌های تاریخی"، "نمایش نمادهای تاریخی"، "نمایش داستان‌های همکاری اقوام"، و "استفاده از منابع پایدار" شرح داده شده است. این کدگذاری بر مبنای تحلیل عمیق داده‌ها و شناسایی الگوهای محتوایی انجام شده و نمایانگر راهبردهای مختلف بومی‌سازی در طراحی و اجرای مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی ایران است. این فرآیند، رویکردی سیستماتیک برای شناسایی و طبقه‌بندی داده‌ها به‌منظور تحلیل عمیق موضوع ارائه می‌دهد.

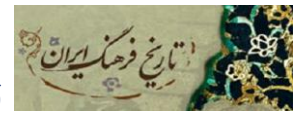
جدول ۲. کدبندی مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته

مقوله	مفهوم	مضامین اولیه
وحدت ملی در مراسم ورزشی	تأکید بر نمادهای ملی	- اجرای سرود ملی به همراه نمایش تصاویر نمادین از تاریخ ایران. - استفاده از پرچم ایران در طراحی لباس و دکور مراسم. - دعوت از قهرمانان ملی برای حمل مشعل مراسم. - ترکیب داستان‌های تاریخی با پیام‌های اتحاد ملی. - طراحی جلوه‌های بصری با رنگ‌های پرچم ایران. - استفاده از نقوش اسلامی مانند اسلیمی و هندسه اسلامی در طراحی دکور مراسم. - قرائت دعاها و اسلامی مرتبط با پیام صلح و اتحاد در افتتاحیه و اختتامیه. استفاده از آیین‌ها و نمایش‌های ورزش زورخانه‌ای در مراسم
	انسجام اجتماعی از طریق فرهنگ مشترک	- نمایش همزیستی اقوام ایران از طریق اجرای مشترک. - گنجاندن آیین‌های سنتی نظیر نوروز در برنامه‌ها. - ایجاد بخش ویژه برای معرفی داستان‌های اسطوره‌ای. - حضور نمایندگان اقوام در رژه مراسم. - نمایش نمادهای زندگی روزمره ایرانیان به صورت تصویری.
تنوع فرهنگی در مراسم	نمایش اقوام مختلف ایران	- طراحی لباس‌های محلی با الهام از پوشش سنتی اقوام. - غرفه‌هایی برای نمایش غذاهای سنتی از هر منطقه. - اجرای گروه‌های موسیقی محلی از اقوام مختلف. - ایجاد نمایشگاه صنایع دستی در حاشیه مراسم. - نمایش فیلم کوتاه از مناطق مختلف ایران.

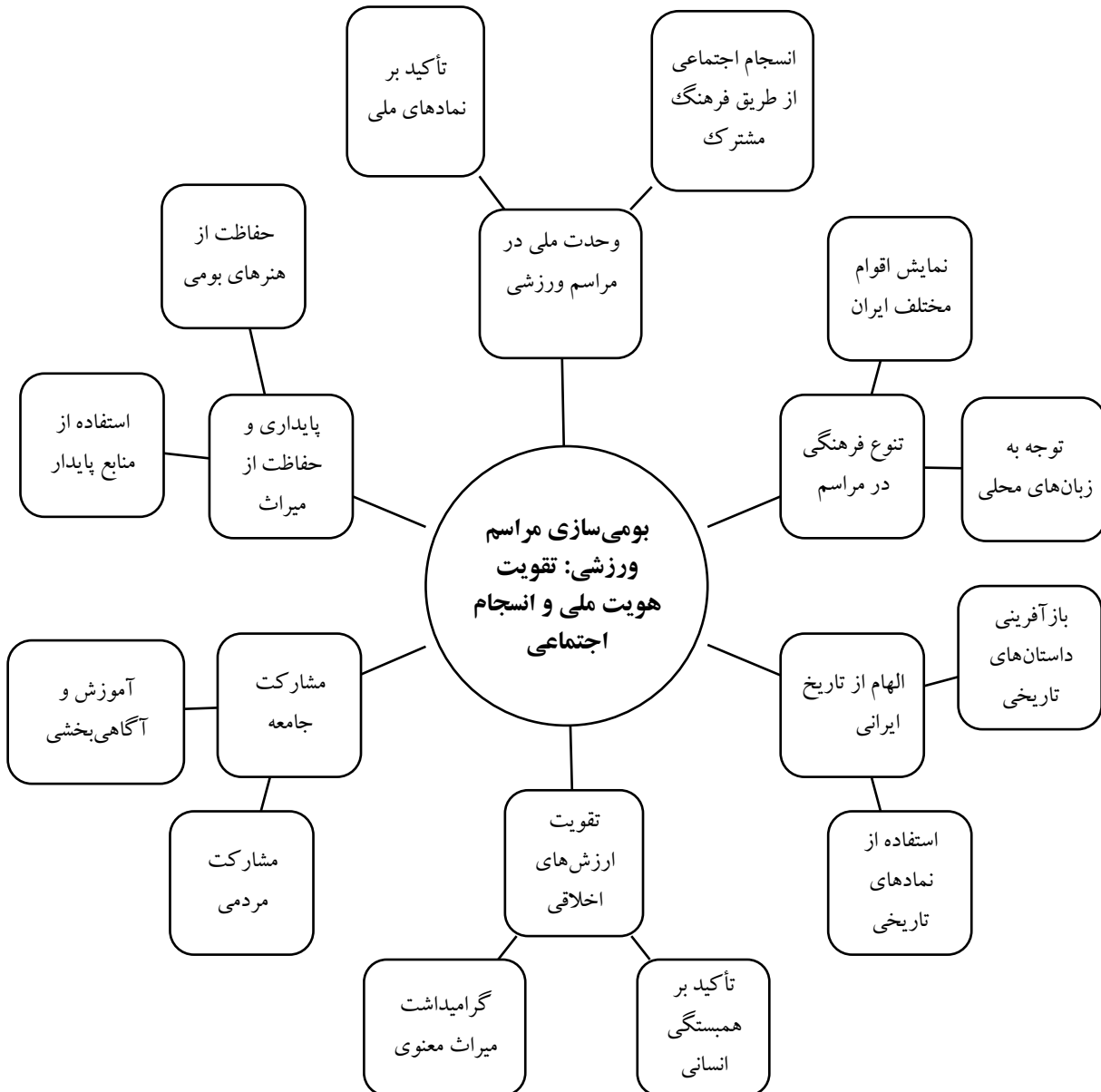
	توجه به زبان‌های محلی	- استفاده از مجریان چندزبانه برای پوشش برنامه‌ها. - ترجمه و زیرنویس پیام‌های مراسم به زبان‌های محلی. - ارائه شعرهای مراسم به چند زبان بومی. - اجرای اشعار محلی مرتبط با موضوع مراسم. - استفاده از لهجه‌های محلی در پیام‌های صوتی.
الهام از تاریخ ایرانی	بازآفرینی داستان‌های تاریخی	- استفاده از روایت‌های شاهنامه در قالب اجرای زنده. - نمایش صحنه‌هایی از معماری تاریخی ایران. - طراحی صحنه با الهام از بناهای تاریخی. - ترکیب تصاویر انیمیشنی با اجرای زنده برای روایت داستان‌ها. بازسازی و نمایش داستان‌های تاریخی قهرمانان زورخانه‌ای
	استفاده از نمادهای تاریخی	- نمایش نسخه‌های نمادین از آثار باستانی مثل کتیبه بیستون. - طراحی پوسترها و بنرهای مراسم با الهام از مینیاتور ایرانی. - معرفی شخصیت‌های تاریخی در قالب نمایش‌های کوتاه. - بازسازی وسایل جنگی تاریخی در قالب نمادین. استفاده از لباس‌های مخصوص و سنتی پهلوانان زورخانه در مراسم.
تقویت ارزش‌های اخلاقی	تأکید بر همبستگی انسانی	- نمایش داستان‌هایی از همکاری اقوام مختلف در بحران‌ها. - ایجاد بخش ویژه برای تجلیل از قهرمانان اخلاقی تاریخ ایران. - نمایش صحنه‌هایی از اتحاد مردم در مواقع دشوار. - پیام‌های همبستگی و صلح از سوی شخصیت‌های فرهنگی. - اجرای مراسم ویژه برای قربانیان حوادث طبیعی.
	گرامیداشت میراث معنوی	- استفاده از اشعار مولوی، حافظ و سعدی در بخش‌های مختلف. - اجرای موسیقی آرام مرتبط با میراث معنوی. - نمایش آیین‌های معنوی نظیر دعا و نیایش. - برجسته‌سازی پیام‌های اخلاقی در طراحی مراسم. - ترویج مفاهیم معنوی با استفاده از جلوه‌های بصری. قرائت اشعار حماسی و عرفانی مرتبط با ورزش زورخانه‌ای و پهلوانی
مشارکت جامعه	مشارکت مردمی	- برگزاری مسابقه‌های طراحی برای انتخاب نماد مراسم. - دعوت از هنرمندان محلی برای مشارکت در اجرا. - ایجاد فرصت‌هایی برای حضور فعال خانواده‌ها. - دعوت از مدارس برای اجراهای گروهی. - ارائه جوایز به مشارکت‌کنندگان مردمی در طراحی بخش‌های مراسم.
	آموزش و آگاهی‌بخشی	- برگزاری کارگاه‌های آموزشی درباره تاریخ ایران. - ارائه

		اطلاعات درباره اقوام و مناطق ایران در نمایشگاه‌ها. - طراحی بروشورهای آموزشی درباره مراسم. - تولید فیلم‌های کوتاه برای معرفی عناصر فرهنگی. - اجرای سخنرانی توسط متخصصان فرهنگی در حاشیه مراسم.
پایداری و حفاظت از میراث	استفاده از منابع پایدار	- استفاده از مواد بازیافتی در طراحی دکوراسیون. - ارائه بسته‌بندی‌های دوست‌دار محیط‌زیست برای هدایا. - استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در نورپردازی. - طراحی لباس‌های مراسم از الیاف طبیعی. - کاهش زباله‌های تولیدی مراسم با برنامه‌ریزی دقیق.
	حفاظت از هنرهای بومی	- ارائه حمایت مالی از هنرمندان محلی برای اجرای آثار. - برگزاری نمایشگاه دائمی از هنرهای بومی. - ایجاد بانک اطلاعاتی از آثار بومی. - آموزش مهارت‌های بومی به نسل جوان. - احیای آیین‌ها و هنرهای در حال فراموشی.

یافته‌های این تحقیق نشان‌دهنده اهمیت بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی به‌عنوان نماد وحدت و تنوع فرهنگی است. این مراسم‌ها با تأکید بر نمادهای ملی، نمایش تنوع قومی و زبانی، بازآفرینی داستان‌های تاریخی و تقویت ارزش‌های اخلاقی مانند همبستگی انسانی می‌توانند به تقویت هویت ملی و انسجام اجتماعی کمک کنند. همچنین، مشارکت فعال جامعه و استفاده از منابع پایدار در این مراسم‌ها موجب حفاظت از میراث فرهنگی و تاریخی و همچنین حمایت از هنرهای بومی می‌شود. در مجموع، بومی‌سازی این رویدادها به تقویت ارتباط مردم با تاریخ، فرهنگ و ارزش‌های ملی خود و همچنین ایجاد فضای مثبت اجتماعی کمک می‌کند.

شکل ۱. نقشه تماتیک بومی سازی مراسم ورزشی: تقویت هویت ملی و انسجام اجتماعی

این مدل تحقیق ساختاری جامع از یافته‌های پژوهش را ارائه می‌دهد که به بررسی نقش بومی سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در تقویت هویت ملی و انسجام اجتماعی می‌پردازد. مدل مذکور نشان‌دهنده ارتباطات میان عوامل کلیدی همچون نمایش نمادهای ملی، تنوع فرهنگی، الهام از تاریخ ایرانی و تقویت ارزش‌های اخلاقی است. با تأکید بر مشارکت جامعه و

بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی: از سنت‌های تاریخی تا چشم‌اندازهای نوین در ایران

مقاله پژوهشی

استفاده از منابع پایدار، این مدل به‌عنوان چارچوبی عملی در طراحی و اجرای مراسم ورزشی ارائه می‌شود. هدف اصلی این مدل، ارائه راهکارهایی برای بهره‌گیری از ظرفیت‌های فرهنگی و تاریخی ایران جهت نمایش هویت ملی در سطح جهانی و تقویت همبستگی اجتماعی است.

بر اساس یافته‌ها مفاهیمی که از خبرگان در مورد بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی: از سنت‌های تاریخی تا چشم‌اندازهای نوین در ایران مطرح شدند شامل تأکید بر نمادهای ملی، انسجام اجتماعی از طریق فرهنگ مشترک، نمایش اقوام مختلف ایران، توجه به زبان‌های محلی، بازآفرینی داستان‌های تاریخی، استفاده از نمادهای تاریخی، تأکید بر همبستگی انسانی، گرامیداشت میراث معنوی، مشارکت مردمی، آموزش و آگاهی‌بخشی، استفاده از منابع پایدار، حفاظت از هنرهای بومی بود.

تأکید بر نمادهای ملی

«اجرای سرود ملی همراه با تصاویر تاریخی ایران حس غرور خاصی ایجاد می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۳) «ما همیشه پرچم ایران را در طراحی لباس و دکور مراسم لحاظ می‌کنیم تا هویت ملی را پررنگ‌تر کنیم.» (مصاحبه‌شونده ۲) «دعوت از قهرمانان ملی برای حمل مشعل مراسم باعث تقویت پیوند بین مردم و تاریخ ورزش ایران می‌شود.» (مصاحبه‌شونده ۱۵) «ترکیب داستان‌های تاریخی ایران با پیام‌های اتحاد ملی در مراسم ورزشی می‌تواند انگیزه‌بخش باشد. استفاده از آیین‌ها و نمایش‌های ورزش زورخانه‌ای در مراسم نیز می‌تواند آثار مثبتی به جای بگذارد.» (مصاحبه‌شونده ۱۱) «رنگ‌های پرچم ایران باید در جلوه‌های بصری طراحی مراسم لحاظ شوند تا احساس همبستگی ایجاد شود.» (مصاحبه‌شونده ۵) «استفاده از نقوش اسلامی مانند اسلیمی و هندسه اسلامی در دکوراسیون، فضای مراسم را غنی‌تر می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۶) «قرائت دعاهای اسلامی مرتبط با پیام صلح و اتحاد می‌تواند بعد معنوی مراسم را تقویت کند.» (مصاحبه‌شونده ۹).

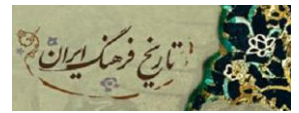
انسجام اجتماعی از طریق فرهنگ مشترک

«همزیستی اقوام مختلف ایران را می‌توان از طریق اجرای برنامه‌های مشترک فرهنگی به نمایش گذاشت.» (مصاحبه‌شونده ۸) «گنجاندن آیین‌های سنتی نظیر نوروز در برنامه‌های ورزشی، حس پیوستگی ملی را افزایش می‌دهد.» (مصاحبه‌شونده ۱۴) «معرفی داستان‌های اسطوره‌ای ایرانی در مراسم ورزشی می‌تواند پیوند فرهنگی بین نسل‌ها ایجاد کند.» (مصاحبه‌شونده ۱۰) «حضور نمایندگانی از اقوام مختلف در رژه مراسم، تنوع فرهنگی کشور را به خوبی به نمایش می‌گذارد.» (مصاحبه‌شونده ۱) «نمایش سبک زندگی ایرانیان، به‌ویژه آداب و رسوم روزمره، احساس نزدیکی و آشنایی بیشتری ایجاد می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۴)

نمایش اقوام مختلف ایران

«لباس‌های محلی که از پوشش سنتی اقوام الهام گرفته‌اند، تنوع فرهنگی ایران را به نمایش می‌گذارند.» (مصاحبه‌شونده ۳) «وجود غرفه‌هایی برای معرفی غذاهای محلی، جذابیت بیشتری به مراسم می‌بخشد.» (مصاحبه‌شونده ۹) «اجرای موسیقی

محلی توسط گروه‌های مختلف قومی، ارزش‌های فرهنگی را حفظ و تقویت می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۴) «ایجاد نمایشگاه صنایع دستی در حاشیه مراسم، فرصتی برای معرفی هنرهای بومی هر منطقه فراهم می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۱) «پخش فیلم‌های کوتاه درباره مناطق مختلف ایران می‌تواند شناخت بیشتری درباره تنوع فرهنگی کشور ایجاد کند.» (مصاحبه‌شونده ۱۲)

توجه به زبان‌های محلی

«استفاده از مجریان چندزبانه در مراسم، باعث می‌شود همه اقوام احساس نزدیکی بیشتری داشته باشند.» (مصاحبه‌شونده ۸) «ترجمه و زیرنویس پیام‌های مراسم به زبان‌های محلی، احترام به تنوع زبانی کشور را نشان می‌دهد.» (مصاحبه‌شونده ۴) «سردادن شعارهای مراسم به چند زبان بومی، حس همبستگی را تقویت می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۱۴) «اجرای اشعار محلی مرتبط با موضوع مراسم، به جذابیت برنامه‌ها می‌افزاید.» (مصاحبه‌شونده ۱۱) «استفاده از لهجه‌های محلی در پیام‌های صوتی، برای بسیاری از مخاطبان دلنشین است.» (مصاحبه‌شونده ۷)

بازآفرینی داستان‌های تاریخی

«اجرای زنده روایت‌های شاهنامه می‌تواند هویت فرهنگی را در نسل جدید تقویت کند.» (مصاحبه‌شونده ۷) «نمایش معماری تاریخی ایران در طراحی صحنه، پیوندی میان گذشته و حال ایجاد می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۶) «بازسازی و نمایش داستان‌های تاریخی قهرمانان زورخانه‌ای نیز می‌تواند هویت ملی را در رویدادهای ورزشی تقویت نماید. همچنین بازسازی بناهای تاریخی در مراسم، جذابیت بصری خاصی به آن می‌بخشد.» (مصاحبه‌شونده ۱۰) «ترکیب تصاویر انیمیشنی با اجرای زنده برای روایت داستان‌های کهن، شیوه‌ای جذاب برای مخاطبان جوان است.» (مصاحبه‌شونده ۱۳).

استفاده از نمادهای تاریخی

«نمایش نمادین آثار باستانی مثل کتیبه بیستون، می‌تواند ارتباط تاریخی را به مخاطبان یادآوری کند.» (مصاحبه‌شونده ۱۵) «طراحی پوسترهای مراسم با الهام از مینیاتورهای ایرانی، هویت هنری کشور را به نمایش می‌گذارد.» (مصاحبه‌شونده ۱۱) «معرفی شخصیت‌های تاریخی در قالب نمایش‌های کوتاه، نسل جوان را با مفاخر ملی آشنا می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۶) «بازسازی وسایل جنگی تاریخی در مراسم، نشان‌دهنده قدرت و پیشینه ایران در تاریخ است.» (مصاحبه‌شونده ۷). «استفاده از لباس‌های مخصوص و سنتی پهلوانان زورخانه در مراسم، به عنوان نماد تاریخی ایرانی نیز می‌تواند موثر واقع شود.» (مصاحبه‌شونده ۱۲).

تأکید بر همبستگی انسانی

مقاله پژوهشی

«روایت داستان‌هایی از همکاری اقوام مختلف در بحران‌ها، پیام اتحاد را به خوبی منتقل می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۱) «بخشی از مراسم باید به تجلیل از قهرمانان اخلاقی تاریخ ایران اختصاص یابد.» (مصاحبه‌شونده ۱۴) «نمایش صحنه‌هایی از اتحاد مردم در مواقع دشوار، همدلی را تقویت می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۹) «پیام‌های همبستگی و صلح از سوی شخصیت‌های فرهنگی، تأثیرگذاری بیشتری دارند.» (مصاحبه‌شونده ۴) «برگزاری مراسم ویژه برای قربانیان حوادث طبیعی، حس همدلی و نوع‌دوستی را در جامعه زنده می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۳)

گرامیداشت میراث معنوی

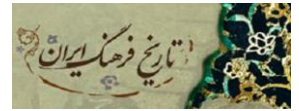
«استفاده از اشعار مولوی، حافظ و سعدی در بخش‌های مختلف مراسم، فضای معنوی خاصی ایجاد می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۶) «اجرای موسیقی آرام مرتبط با میراث معنوی، مخاطبان را به تفکر و آرامش دعوت می‌کند. قرائت اشعار حماسی و عرفانی مرتبط با ورزش زورخانه‌ای و پهلوانی نیز می‌تواند روح معنوی و تاریخی و اصیل ایرانی را به نمایش بگذارد.» (مصاحبه‌شونده ۷) «نمایش آیین‌های معنوی نظیر دعا و نیایش، بعد روحانی مراسم را تقویت می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۸)

مشارکت مردمی

یکی از مصاحبه‌شوندگان در مورد مشارکت مردمی در مراسم‌های ورزشی گفت: «ما مسابقات طراحی برگزار می‌کنیم تا مردم در انتخاب نماد مراسم نقش داشته باشند. این کار باعث می‌شود که همه حس کنند در شکل‌گیری این مراسم سهم دارند.» (مصاحبه‌شونده ۶). دیگری اشاره کرد: «همچنین از هنرمندان محلی دعوت می‌کنیم تا در اجرای مراسم مشارکت داشته باشند. این کار به غنای فرهنگی مراسم کمک می‌کند و ارزش هنری کارهای محلی را هم به نمایش می‌گذارد.» (مصاحبه‌شونده ۱۲). فرد دیگری افزود: «ما به خانواده‌ها فرصت‌های مختلفی می‌دهیم تا به صورت فعال در مراسم‌ها شرکت کنند، مثلاً از آنها می‌خواهیم تا در فعالیتهای گروهی و اجرای بخش‌های مختلف مشارکت کنند.» (مصاحبه‌شونده ۱۵). «مدارس هم برای اجراهای گروهی در مراسم دعوت می‌شوند. این نه تنها به ارتقاء حس مسئولیت‌پذیری کمک می‌کند، بلکه به نسل‌های جوان فرصتی می‌دهد تا در چنین رویدادهایی نقش داشته باشند. جوایزی برای مشارکت‌کنندگان در طراحی بخش‌های مختلف مراسم در نظر می‌گیریم، تا از این طریق انگیزه بیشتری برای مشارکت در مراسم‌ها ایجاد کنیم.» (مصاحبه‌شونده ۴).

آموزش و آگاهی بخشی

«برگزاری کارگاه‌های آموزشی درباره تاریخ ایران، دانش عمومی مخاطبان را افزایش می‌دهد.» (مصاحبه‌شونده ۱۲) «ارائه اطلاعات درباره اقوام و مناطق ایران در نمایشگاه‌ها، شناخت فرهنگی را گسترش می‌دهد.» (مصاحبه‌شونده ۱۳). در این راستا باید «طراحی بروشورهای آموزشی درباره مراسم ورزشی و تولید فیلم‌های کوتاه برای معرفی عناصر فرهنگی را در دستور کار قرار داد. اجرای سخنرانی توسط متخصصان فرهنگی در حاشیه مراسم می‌تواند به بهبود جنبه تاریخی و فرهنگی رویدادهای ورزشی کمک نماید.» (مصاحبه‌شونده ۱۳).

استفاده از منابع پایدار

«استفاده از مواد بازیافتی در طراحی دکوراسیون، باعث کاهش آلودگی محیط زیست می‌شود.» (مصاحبه‌شونده ۱۴) «کاهش زباله‌های تولیدی مراسم با برنامه‌ریزی دقیق، گامی مثبت برای حفظ محیط زیست است. در این راستا ارائه بسته‌بندی‌های دوست‌دار محیط زیست برای هدایا، استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در نورپردازی، طراحی لباس‌های مراسم از الیاف طبیعی و کاهش زباله‌های تولیدی مراسم با برنامه‌ریزی دقیق می‌تواند نقش موثرتری داشته باشد.» (مصاحبه‌شونده ۱۴)

حفاظت از هنرهای بومی

«برگزاری نمایشگاه‌های دائمی از هنرهای بومی، فرصتی برای معرفی و حفظ این آثار است. همچنین می‌توان از ارائه حمایت مالی از هنرمندان محلی برای اجرای آثار بهره گرفت.» (مصاحبه‌شونده ۱) «آموزش مهارت‌های بومی به نسل جوان، مانع از فراموشی این هنرها خواهد شد. همچنین ایجاد بانک اطلاعاتی از آثار بومی، آموزش مهارت‌های بومی به نسل جوان و احیای آیین‌ها و هنرهای در حال فراموشی می‌تواند به هویت تاریخی ایران در رویدادهای ورزشی کمک نماید.» (مصاحبه‌شونده ۲).

بحث

این تحقیق با هدف بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی به عنوان نماد وحدت و تنوع فرهنگی انجام شد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهند که مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی می‌توانند به‌طور مؤثری به تقویت وحدت ملی و انسجام اجتماعی کمک کنند. تأکید بر نمادهای ملی در این مراسم‌ها از طریق اجرای سرود ملی، نمایش تصاویر تاریخی ایران و استفاده از پرچم کشور در طراحی لباس‌ها و دکوراسیون، به‌طور مستقیم هویت ملی را تقویت می‌کند. دعوت از قهرمانان ملی برای حمل مشعل مراسم و استفاده از رنگ‌های پرچم ایران در جلوه‌های بصری، نمادی از اتحاد و همبستگی در میان مردم است. علاوه بر این، طراحی دکور با نقوش اسلامی مانند اسلیمی و هندسه اسلامی به‌عنوان نمادی از تاریخ و فرهنگ غنی ایران، باعث ارتقای جنبه‌های فرهنگی و تاریخی این رویدادها می‌شود. همچنین، قرائت دعاهای اسلامی در افتتاحیه و اختتامیه، پیامی از صلح و اتحاد را به مخاطبان منتقل می‌کند. در ابعاد دیگر، این مراسم‌ها نقش مهمی در تقویت انسجام اجتماعی از طریق نمایش همزیستی اقوام مختلف ایران دارند. برنامه‌هایی که آیین‌های سنتی مانند نوروز را در خود گنجانده و یا بخش‌هایی را به معرفی داستان‌های اسطوره‌ای اختصاص می‌دهند، نه تنها باعث معرفی تنوع فرهنگی ایران می‌شوند، بلکه زمینه‌ای برای ایجاد حس مشترک میان اقوام مختلف کشور فراهم می‌آورند. حضور نمایندگان اقوام در رژه مراسم و نمایش نمادهای زندگی روزمره ایرانیان، همچنان به نمایش گذاشتن فرهنگ‌های متنوع در قالبی هماهنگ و یکپارچه است. به‌طور کلی، این نوع بومی‌سازی مراسم ورزشی می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای تقویت هویت ملی، وحدت و همبستگی میان اقوام مختلف کشور عمل کند.

یافته‌ها نشان می‌دهند که تنوع فرهنگی در مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی می‌تواند با توجه به غنای فرهنگی ایران به شکلی جذاب و اثرگذار نمایش داده شود که با نتایج تحقیقات سیوماگ و پاپ، ۲۰۲۴: منگ و همکاران،

مقاله پژوهشی

۲۰۲۴: تاملینسون و یانگ، ۲۰۰۶، همسو است. یکی از جنبه‌های مهم این مراسم‌ها، نمایش اقوام مختلف ایران از طریق طراحی لباس‌های محلی با الهام از پوشش سنتی هر قوم است که موجب معرفی فرهنگ‌های گوناگون به تماشاگران می‌شود. علاوه بر این، غرفه‌هایی برای نمایش غذاهای سنتی از هر منطقه می‌تواند فرصت خوبی برای آشنایی با تنوع غذاهای ایرانی فراهم آورد و از این طریق همبستگی و احترام به تنوع فرهنگی را ترویج کند. اجرای گروه‌های موسیقی محلی از اقوام مختلف، به‌ویژه در مراسم افتتاحیه و اختتامیه، لحظات پرنرژی و رنگارنگی را رقم می‌زند که علاوه بر جذابیت، پیام اتحاد و یکپارچگی را منتقل می‌کند. همچنین، ایجاد نمایشگاه‌های صنایع‌دستی در حاشیه مراسم فرصتی را برای معرفی هنرهای سنتی و دستی هر منطقه فراهم می‌آورد. در کنار این نمایش‌ها، نمایش فیلم‌های کوتاه از مناطق مختلف ایران که داستان‌های زندگی مردم و آداب‌ورسوم آن‌ها را به تصویر می‌کشد، می‌تواند تجربه‌ای عمیق‌تر و پربارتر از تنوع فرهنگی ایران به مخاطبان ارائه دهد. در همین راستا، توجه به زبان‌های محلی نیز نقش مهمی در افزایش تعاملات فرهنگی و ارتقاء کیفیت مراسم ایفا می‌کند. استفاده از مجریان چندزبانه برای پوشش برنامه‌ها و ترجمه پیام‌های مراسم به زبان‌های مختلف بومی باعث می‌شود تا همه شرکت‌کنندگان احساس کنند که در این مراسم‌ها نماینده فرهنگ خود هستند. همچنین، ارائه شعارهای مراسم به چند زبان بومی و اجرای اشعار محلی مرتبط با موضوع مراسم، تداوم ارتباط فرهنگی میان اقوام مختلف را حفظ کرده و همبستگی اجتماعی را تقویت می‌کند. در نهایت، استفاده از لهجه‌های محلی در پیام‌های صوتی نیز راهی مؤثر برای ایجاد حس نزدیکی و هم‌افزایی میان مردم است. به‌طور کلی، این اقدام‌ها نه‌تنها تنوع فرهنگی را در این مراسم‌ها به‌خوبی نمایان می‌کند، بلکه به تقویت هویت ملی و ارتقای انسجام اجتماعی نیز کمک می‌کند.

الهام از تاریخ ایرانی در مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی نه‌تنها به تقویت هویت ملی کمک می‌کند، بلکه فرصتی برای بازآفرینی داستان‌های تاریخی ایران به‌صورت جذاب و متنوع فراهم می‌آورد. که با نتایج تحقیقات اسپیلمن (۱۹۹۷) همراستا است. استفاده از روایت‌های شاهنامه در قالب اجرای زنده، با تأکید بر شخصیت‌ها و داستان‌های حماسی، می‌تواند یک تجربه فرهنگی عمیق و پرشور را برای تماشاگران به ارمغان بیاورد. همچنین، نمایش صحنه‌هایی از معماری تاریخی ایران و طراحی صحنه با الهام از بناهای تاریخی مانند تخت جمشید یا مسجد جامع اصفهان، این امکان را به بینندگان می‌دهد تا به‌طور بصری با تاریخ و فرهنگ ایران آشنا شوند و آن را در قالب هنر و معماری مشاهده کنند. ترکیب تصاویر انیمیشنی با اجرای زنده برای روایت داستان‌ها، علاوه بر جذابیت بصری، می‌تواند ابزاری مؤثر برای انتقال مفاهیم عمیق تاریخی به نسل‌های جوان‌تر باشد و آن‌ها را با افسانه‌ها و اسطوره‌های ایرانی آشنا کند. در بخش استفاده از نمادهای تاریخی، نمایش نسخه‌های نمادین از آثار باستانی ایران، نظیر کتیبه بیستون و طراحی پوسترها و بنرهای مراسم با الهام از مینیاتور ایرانی، به‌عنوان ابزارهای بصری قدرتمند برای بیان تاریخ و فرهنگ ایران عمل می‌کند. این نمادها و آثار می‌توانند باعث ایجاد ارتباط عاطفی و شناخت بیشتر میان تماشاگران و تاریخ ایران شوند. همچنین، معرفی شخصیت‌های تاریخی در قالب نمایش‌های کوتاه و بازسازی وسایل جنگی تاریخی در قالب نمادین می‌تواند ضمن احیای بخش‌هایی از تاریخ، به تماشاگران این احساس را بدهد که در دل داستان‌های تاریخی قرار دارند. در نتیجه، این اقدامات با استفاده از ترکیب هنرهای مختلف، تاریخ و فرهنگ ایران را به‌شیوه‌ای معاصر و جذاب در مراسم‌ها زنده می‌کند و به تقویت حس هویت ملی و تاریخی در جامعه کمک می‌کند.

تقویت ارزش‌های اخلاقی در مراسم‌های ورزشی می‌تواند نقشی مهم در تقویت هویت فرهنگی و اجتماعی داشته باشد (سعیدنیا و همکاران، ۱۴۰۲). تأکید بر همبستگی انسانی، از جمله نمایش داستان‌هایی از همکاری اقوام مختلف در بحران‌ها،

مقاله پژوهشی

یکی از راه‌های مؤثر برای ترویج پیام‌های انسانی است. بعنوان مثال نتایج حاصل از پژوهش سعیدنیا و همکاران (۱۴۰۲) نشان می‌دهد که خط‌مشی‌گذاری اخلاقی و فرهنگی در ورزش ایران تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد و توجه ویژه به این عوامل ضروری است. چنین روایت‌هایی می‌توانند باعث ایجاد همدلی و درک متقابل میان تماشاگران از اقوام و فرهنگ‌های مختلف شوند و وحدت ملی را تقویت کنند. همچنین، ایجاد بخش ویژه برای تجلیل از قهرمانان اخلاقی تاریخ ایران و نمایش صحنه‌هایی از اتحاد مردم در مواقع دشوار، به‌ویژه در هنگام بحران‌ها، می‌تواند نمونه‌های عینی از همبستگی و فداکاری انسانی را به نمایش بگذارد که برای جامعه امروز الهام‌بخش باشد. پیام‌های همبستگی و صلح از سوی شخصیت‌های فرهنگی به‌ویژه در زمان‌های چالش‌برانگیز می‌تواند نقش بسزایی در تقویت پیام‌های اخلاقی و انسانی در میان مردم ایفا کند. گرامیداشت میراث معنوی در چنین مراسم‌هایی با استفاده از اشعار برجسته‌ای مانند اشعار مولوی، حافظ و سعدی در بخش‌های مختلف، به‌ویژه در بخش‌های موسیقی یا سخنرانی‌ها، فرصتی عالی برای حفظ و ترویج مفاهیم اخلاقی و معنوی است. همچنین، اجرای موسیقی آرام و مرتبط با میراث معنوی، می‌تواند فضا را به گونه‌ای خاص و معنوی سازد که به مخاطبان احساس آرامش و تفکر عمیق درباره ارزش‌های اخلاقی و انسانی القا کند. نمایش آیین‌های معنوی مانند دعا و نیایش نیز می‌تواند روحانی بودن و همبستگی اجتماعی را در کنار پیام‌های فرهنگی و دینی تقویت کند. ترویج مفاهیم معنوی با استفاده از جلوه‌های بصری و برجسته‌سازی پیام‌های اخلاقی در طراحی مراسم، موجب می‌شود که این مفاهیم در ذهن تماشاگران نهادینه شده و به‌طور مؤثری تأثیرگذار باشد. در مجموع، این اقدامات می‌توانند به تقویت ارزش‌های اخلاقی در جامعه کمک کرده و معنویت و همبستگی را به‌عنوان اصول کلیدی در مراسم‌های ورزشی و فرهنگی ترویج کنند.

مشارکت جامعه در مراسم‌های ورزشی و فرهنگی به‌ویژه در طراحی و اجرا می‌تواند به تقویت ارتباط میان مردم و مراسم کمک کند و حس تعلق بیشتری را در میان شرکت‌کنندگان ایجاد نماید (مردای و همکاران، ۱۳۹۳). مشارکت مردمی از طریق برگزاری مسابقات طراحی برای انتخاب نماد مراسم، فرصتی فراهم می‌آورد تا افراد جامعه، به‌ویژه هنرمندان محلی، نقش فعالی در شکل‌گیری ظاهر و محتوای مراسم داشته باشند. دعوت از هنرمندان محلی برای مشارکت در اجرا و ایجاد فرصت‌هایی برای حضور فعال خانواده‌ها می‌تواند به افزایش همبستگی اجتماعی کمک کند و فضای اجتماعی بیشتری را برای مشارکت در مراسم به وجود آورد. علاوه بر این، دعوت از مدارس برای اجرای گروهی و ارائه جوایز به مشارکت‌کنندگان مردمی در طراحی بخش‌های مراسم، موجب می‌شود تا نسل‌های جوان‌تر نیز در فرآیندهای فرهنگی و هنری کشور مشارکت کنند و درک بهتری از ارزش‌های ملی و فرهنگی پیدا کنند. آموزش و آگاهی‌بخشی نیز نقش کلیدی در ایجاد درک عمیق‌تر از تاریخ و فرهنگ ایران دارد. برگزاری کارگاه‌های آموزشی درباره تاریخ ایران و ارائه اطلاعات درباره اقوام و مناطق مختلف در نمایشگاه‌ها می‌تواند به تقویت شناخت مردم از تنوع فرهنگی کشور کمک کند. طراحی بروشورهای آموزشی و تولید فیلم‌های کوتاه برای معرفی عناصر فرهنگی می‌تواند ابزار مؤثری در ترویج آگاهی فرهنگی باشد. همچنین، اجرای سخنرانی‌ها توسط متخصصان فرهنگی در حاشیه مراسم، فرصتی برای تبادل نظر و افزایش اطلاعات عمومی در مورد جنبه‌های مختلف تاریخ، فرهنگ و هویت ایرانی فراهم می‌آورد. این اقدامات در مجموع به‌عنوان ابزاری برای ارتقاء سطح آگاهی و فهم عمومی از میراث فرهنگی و اجتماعی ایران عمل می‌کنند و مشارکت مردم را در حفظ و ترویج آن تقویت می‌کنند.

پایداری و حفاظت از میراث فرهنگی در مراسم‌های ورزشی و فرهنگی نه تنها به حفظ منابع طبیعی و اجتماعی کمک می‌کند بلکه باعث تقویت هویت ملی و احترام به تاریخ و سنت‌های کشور می‌شود. استفاده از منابع پایدار یکی از مهم‌ترین

بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی: از سنت‌های تاریخی تا چشم‌اندازهای نوین در ایران

مقاله پژوهشی

روش‌ها برای کاهش تأثیرات منفی محیط‌زیستی مراسم‌ها است. به‌کارگیری مواد بازیافتی در طراحی دکوراسیون، استفاده از بسته‌بندی‌های دوست‌دار محیط‌زیست برای هدایا، و بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر در نورپردازی به‌عنوان گام‌های اولیه در راستای برگزاری مراسم‌های پایدار، تأثیرات محیطی منفی را کاهش می‌دهد و نقش مهمی در حفاظت از منابع طبیعی ایفا می‌کند. علاوه بر این، طراحی لباس‌های مراسم از الیاف طبیعی و کاهش زباله‌های تولیدی با برنامه‌ریزی دقیق به‌طور مستقیم به هدف پایداری و کاهش آلودگی کمک می‌کند. این رویکردها نه‌تنها به محیط‌زیست کمک می‌کنند بلکه پیام‌هایی از احترام به طبیعت و منابع طبیعی به شرکت‌کنندگان منتقل می‌کنند. حفاظت از هنرهای بومی نیز یکی دیگر از ارکان مهم در ترویج فرهنگ و هویت ملی است. حمایت مالی از هنرمندان محلی برای اجرای آثار و برگزاری نمایشگاه‌های دائمی از هنرهای بومی، به‌ویژه در زمینه‌هایی که در معرض فراموشی قرار دارند، نه‌تنها به نگهداری از میراث فرهنگی کمک می‌کند بلکه زمینه‌ساز رشد و شکوفایی هنرهای محلی و سنتی می‌شود. ایجاد بانک اطلاعاتی از آثار بومی و آموزش مهارت‌های بومی به نسل جوان، از دیگر راه‌های مؤثر در حفاظت از هنرهای محلی و انتقال آن به نسل‌های آینده است. احیای آیین‌ها و هنرهای در حال فراموشی نیز به‌عنوان یک مسئولیت فرهنگی و اجتماعی اهمیت زیادی دارد که با ترویج آن‌ها می‌توان ارتباط معنوی مردم با گذشته و هویت فرهنگی‌شان را تقویت کرد. در مجموع، این اقدامات در راستای حفاظت از میراث فرهنگی و ارتقای پایداری اجتماعی و زیست‌محیطی نقش بسزایی دارند

نتیجه

این پژوهش نشان داد که بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی ایران، با استفاده از عناصر فرهنگی، تاریخی و هنری کشور، می‌تواند ابزاری قدرتمند برای تقویت هویت ملی و انسجام اجتماعی باشد. تأکید بر نمادهای ملی، نمایش تنوع فرهنگی اقوام، و بازآفرینی داستان‌های تاریخی از جمله راهکارهای مؤثر در این زمینه است. این مراسم‌ها علاوه بر انتقال پیام‌های اتحاد و همبستگی، به‌عنوان بستری برای معرفی غنای فرهنگی و تاریخی ایران در سطح جهانی عمل می‌کنند. همچنین، مشارکت جامعه و توجه به پایداری، نه‌تنها ارتباط مردم با این رویدادها را تقویت می‌کند، بلکه میراث فرهنگی را حفظ و توسعه می‌بخشد. از این رو، برنامه‌ریزی جامع و استفاده خلاقانه از ظرفیت‌های بومی در این مراسم‌ها می‌تواند نقش مهمی در ارتقای تصویر بین‌المللی ایران و تقویت پیوندهای اجتماعی داخلی ایفا کند.

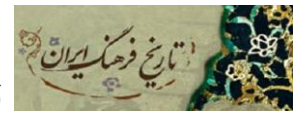
تضاد منافع

بدین‌وسیله نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ نفع متقابلی از انتشار این مقاله ندارند.

منابع

۱. پاشایی، سجاد، اکبری، خیام، اکبری، سجاد، عبدوی، فاطمه. (۱۳۹۸). تبیین مدل اثربخشی همایش‌های بزرگ ورزشی با نقش میانجی‌گری توسعه اجتماعی، فرهنگی بر توسعه اقتصادی جامعه میزبان. جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه، ۸(۱)، ۷۷-۷۷.

۲. دیلمقانی، فرشید و قاسمی ترکی، محمد علی. (۱۳۹۶). جایگاه هویت ملی در ایران نگاهی به تطور تاریخی الگوها و سیاست-های هویت ملی از زمان باستان تا دوره پهلوی اول. سیاست متعالیه، ۵(۱۹)، ۱۵۵-۱۷۶.
۳. سعیدنیا، ندا، سجادی هزاوه، سیدحمید، گنجویی، فریده اشرف، منوچهری، جاسم. (۱۴۰۲). شناسایی شاخص های خط مشی گذاری اخلاقی و فرهنگی در ورزش ایران. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۲۲(۶۱)، ۱۳۳-۱۵۶.
<https://doi.org/10.22034/ssys.2022.2066.2474>
۴. طوسی، افضل، السادات، عفت. (۱۳۹۵). مسکات نماد فرهنگی در رویدادهای ورزشی مطالعه شخصیت سازی یوز ایرانی، اولین همایش شخصیت سازی معاصر ایران، تهران.
۵. عظیمی، دارا، نوری، محمد سیوان، محرم زاده، مهرداد. (۱۴۰۲). اثرات برگزاری رویدادهای بزرگ ورزشی بر اقتصاد شهری. سیاست ها و تحقیقات اقتصادی، ۲(۲)، ۱۲۰-۱۳۸.
<https://doi.org/10.22034/jep.2023.139601.1057>
۶. کریمی، جوادی، عباسی، همایون، عیدی، حسین. (۱۴۰۱). تبیین نقش ورزش در توسعه اجتماعی ایران با رویکرد آمیخته. رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، ۱۰(۳۶)، ۹۷-۱۱۲.
۷. گلچین، محمد و رضایی صوفی، مرتضی و کشاورز، لقمان. (۱۴۰۰). نقش ورزش در تحقق ارزش های استراتژیک اسلامی.
۸. مرادی، سالار، خالدیان، محمد، مصطفایی، فردین. (۱۳۹۳). نقش ورزش در توسعه ارتباطات میان فرهنگی و اجتماعی. مدیریت ارتباطات در رسانه های ورزشی، ۱(۴)، ۵۵-۶۰.
۹. موتاب، احمد، جوانی، وجیهه، وداد هیر، ابوعلی. (۱۴۰۰). از مکتب تا فرهنگ: تبیین فرایند اجتماعی-فرهنگی عیاری و شکل گیری ورزش زورخانه ای در ایران. جامعه شناسی فرهنگ و هنر، ۳(۴)، ۴۱-۶۰.
<https://doi.org/10.34785/J016.2022.003>
۱۰. نیکبخش، رضا، دانا، امیر، عمادی، مهدی. (۱۴۰۲). عوامل مؤثر بر بهبود الگوسازی و ایجاد نمادهای فرهنگی در ورزش همگانی. فصلنامه علمی پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۱۲(۲)، ۴۱-۵۰.
<https://doi.org/10.30473/arsm.2023.64403.3675>

11. Ciomag, R. V., & Pop, C. (2024). Cultural and Sporting Characteristics of Countries Participating in Sports Competitions. *Marathon*, 16(1), 19-26.
12. Knights, V. (2016). Music, national identity and the politics of location: Between the global and the local. Routledge.
13. Lee, J. W. (2019). Olympic ceremony and diplomacy: South Korean, North Korean, and British media coverage of the Olympic Winter Games' opening and closing ceremonies. *Communication & Sport*, 9(5), 761-784.
14. Li, C. (2022). Research on the Symbolic Mechanism of Constructing National Identity in Sports Event Ceremony Communication. *Forest Chemicals Review*, 709-720.
15. Maguire, J. A. (1999). *Global sport: Identities, societies, civilizations*. Polity Press.
16. McCartney, G., & Osti, L. (2007). From cultural events to sport events: A case study of cultural authenticity in the dragon boat races. *Journal of Sport Tourism*, 12(1), 25-40.
<https://doi.org/10.1080/14775080701496750>
17. Meng, L. K., Zaidi, H. J., & Asma, A. (2024). Celebrating cultural diversity through sports for global peace and understanding. In *Globalisation, Cultural Diversity and Human Rights* (pp. 11-39). Cham: Springer Nature Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-55478-0_2
18. Pop, C. (2013). The modern Olympic Games—a globalised cultural and sporting event. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 92, 728-734. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.08.746>
19. Spillman, L. (1997). *Nation and commemoration: Creating national identities in the United States and Australia*. Cambridge University Press.
20. Tomlinson, A. (1996). Olympic spectacle: Opening ceremonies and some paradoxes of globalization. *Media, Culture & Society*, 18(4), 583-602.
21. Tomlinson, A., & Young, C. (Eds.). (2006). *National identity and global sports events: Culture, politics, and spectacle in the Olympics and the football World Cup*. Suny Press. 253 pages.
22. Zakharova, O. (2024). Art as a communicative factor of international sports ceremonies. *Herança*, 7(1), 58-66. <https://doi.org/10.52152/heranca.v7i1.806>

بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی: از سنت‌های تاریخی تا چشم‌اندازهای نوین در ایران

مقاله پژوهشی

